

כנס מיישבי סכסוכים – דילמות ואתגרים לקראת 2020

הכנס נערך על ידי המרכז למשפט שיתופי וטיפול, המסלול האקדמי המכללה למינהל בשיתוף הקריה האקדמית אונו ופורום האתיקה למגשרים מיסודו של המרכז לגישור בקהילה קרית אונו בשיתוף הקריה האקדמית אונו

התקיים במכללה למינהל בתאריך 10.12.2019

חלק א'

המרכז למשפט שיתופי וטיפול

המרכז עוסק בפיתוח מחקר בתחום המשפט השיתופי והטיפול, מקדם שיח ציבורי בנושא ומסייע בעיצוב פרקטיקה יעילה ואיכותית למיישבי סכסוכים.

משפט שיתופי הוא משפט הנוקט בגישה נון-אדברסרית שעניינה עיסוק בצרכים ואינטרסים של צדדים למחלוקת, וחתירה להשגת פתרון מוסכם העונה על מירב האינטרסים של שני הצדדים. **משפט טיפולי** הוא משפט הנוקט בגישה שיתופית מתוך מטרה להשיא תוצאות מאחות, בונות ומשקמות, ועניינו רווחתו הפסיכולוגית של צד לסכסוך ועיצוב התנהגותו העתידית.

המרכז, שהינו הראשון מסוגו בישראל, נולד מתוך הכרה בשינויים המתרחשים בדיסציפלינת המשפט ויישוב סכסוכים בעולם ובארץ ומתוך מטרה לשרת את הקהילה האקדמית והמקצועית של מיישבי הסכסוכים ולהקנות להן מידע, כלים וערך מוסף בתחומים של משפט שיתופי וטיפול.

לצורך כך המרכז עורך כנסים, ימי עיון, השתלמויות, מקדם מחקר ופרסום ניירות עמדה וחווות דעת, מסייע להכשרת שופטים, מגשרים, ועו"ד המייצגים לקוחות בגישה שיתופית, מנהל פורום של מרצים העוסקים בהוראת התחום באקדמיה ומארח מומחים בעלי שם עולמי.

מוזמנים לקחת חלק בפעילותינו ולהתעדכן –

אתר המרכז: <https://www.colman.ac.il/adrtj-center>

- האתר כולל גם מפתח מאמרים בעברית בתחום הגישור, הליכים נוספים חלופיים לשפיטה, בתי משפט פותרים בעיות (הקהילתיים בישראל) ומשפט טיפולי

קבוצת הפייסבוק: <https://www.facebook.com/colman.ac.il.adrtj.center/>

פורום האתיקה למגשרים

פורום האתיקה פועל משנת 2012 תחת האכסניה של המרכז לגישור וליישוב סכסוכים בקהילה קרית אונו והקריה האקדמית אונו. הפורום מורכב ממגשרות ומגשרים חברי מרכז הגישור בקהילה קריית אונו ופועל בהנחיית ד"ר עומר שפירא, מומחה לאתיקה של גישור מהפקולטה למשפטים, הקריה האקדמית אונו, ובריכוזה של הגב' כרמלה זילברשטיין, מגשרת ותיקה מייסדת ומנהלת מרכז הגישור בקהילה קריית אונו בשנים 2005-2015.

מטרות הפורום הן להוות כתובת להפניית שאלות אתיות המעסיקות מגשרים ומרכזי גישור ולתת מענה לשאלות אלו; לפתח כלים להתמודדות עם שאלות אתיות בגישור; לאסוף, לשמר ולהפיץ ידע בקרב מגשרים; להפיק לקחים לעתיד, לשפר ולתרום להתמקצעות המגשרים. הפורום אינו גוף משמעותי.

פורום האתיקה דן בהיבטים אתיים של התנהלות מגשרים ומפרסם חוות דעת אתיות באתר "אתיקה של גישור". הפורום מבסס את חוות הדעת שלו על הקוד האתי למגשרים במרכזי הגישור והדיאלוג בקהילה (2018), שפותח על ידו ואומץ בשיתוף פעולה של מרכזי הגישור והדיאלוג בקהילה, יחד עם 'התאחדות מרכזי הגישור והדיאלוג בקהילה בישראל', 'תכנית גישורים', ו'פורום האתיקה', ועל הקוד האתי למגשרים (2018) המיועד למגשרים בשוק הפרטי והציבורי שאינם מגשרים בקהילה. הפורום הביא לפרסום הספר 'אתיקה של גישור, קודים אתיים והתמודדות עם דילמות' (מאגנס, 2018).

אתם מוזמנים לקחת חלק בפעילות הפורום, להפנות אליו שאלות באמצעות האתר, ולאמץ את אמנת הקוד האתי למגשרים הקוראת למגשרים בישראל לאמץ את הקוד ולפעול לפיו.

דברי פתיחה לכנס:

ד"ר קרני פרלמן, ראש המרכז למשפט שיתופי וטיפול, ביה"ס למשפטים ע"ש חיים שטריקס, המסלול האקדמי המכללה למינהל –

המציאות המשפטית החדשה היא של קיום מגוון הליכים ליישוב סכסוכים, במישור האזרחי והפלילי, שמטרתם סיום הסכסוך בפתרון מוסכם, לרבות בפשרה. הליכים אילו מתקיימים מחוץ לבית המשפט,

לדוגמה הליך הגישור, אך גם במסגרת הליכי שפיטה חדשים כגון הליכי "פישור שיפוטי" או הליכים המתקיימים בגישה שיתופית-טיפולית המתקיימים בבתי המשפט הקהילתיים. [על מגוון ההליכים, לרבות בתי המשפט המיוחדים, ניתן לקרוא בספרי: קרני פרלמן, יישוב סכסוכים: משפט שיתופי וטיפול, 2015. <http://www.bursi.co.il/>].

קהילת מיישבי הסכסוכים כוללת, לפיכך, שופטים, מגשרים, עו"ד המייצגים לקוחות בניהול סכסוכים בגישה שיתופית, מנחים, מעריכים, יועצים המשתתפים בהליכים לפתרון הסכסוכים וכיוב'.

האתגרים והדילמות של מיישבי סכסוכים הפועלים במציאות משפטית זו נובעים, בין היתר, מהפער המשמעותי הקיים בין הכללים, לרבות כללי אתיקה, שנוסחו בזמנו בהתאמה לתפיסה אדוורסרית לניהול סכסוכים, לבין המתבקש והנדרש כיום ממיישבי סכסוכים על מנת לסיים סכסוכים בפתרון מוסכם בצורה איכותית ויעילה.

יש צורך לחשוב מחדש על התאמת הכללים להתנהלות השיתופית בין אם ע"י מתן פרשנות מרחיבה לכללים הקיימים או באמצעות יצירת כללי אתיקה חדשים. מטרת הכנס להעלות דילמות ואתגרים של מיישבי סכסוכים במשפט הישראלי בן זמננו ולפתוח בחשיבה על התייחסות הולמת לאיזון בין המצוי לרצוי.

מושב א: אתגרים ודילמות של מגשרים ועורכי דין בהליכים שיתופיים

פתיחת המושב: יו"ר, ד"ר עומר שפירא, הפקולטה למשפטים הקריה האקדמית אונו, מנחה פורום האתיקה למגשרים

ד"ר שפירא התייחס להיקף הרחב של תחום מיישבי הסכסוכים, הכולל למשל שופט, עורך-דין, בורר, מגשר, עובד סוציאלי, נציב תלונות ציבור ועוד. לדברי ד"ר שפירא תפקידי מיישבי הסכסוכים עוברים שינוי.

השופט, שתפקידו הקלאסי היה שופט-מכריע בתום המשפט הפך לשופט-מנהל לקראת המשפט ולשופט-מסייע/תומך בהסדרי פשרה, הסדרי טיעון ופתרון סכסוכים.

עורך הדין, שתפקידו הקלאסי היה ייצוג אדברסרי של לקוח בבית המשפט מייצג היום בהליכי גישור והליכי גירושין בשיתוף פעולה ומנהל בעצמו הליכי גישור.

העובד הסוציאלי, שתפקידו מוגדר בחוק כטיפול, שיקום, ייעוץ והדרכה משותף כיום בהפעלת מערך יחידות הסיוע שבבית המשפט וכיום מנהל ישיבות מהו"ת משפחה והליכי גישור.

גם תפקיד המגשר עובר שינוי ונע בין תפקיד המגשר-המסייע "הקלאסי" המתמקד בסיוע לקידום מו"מ יעיל מבוסס אינטרסים, לבין המגשר-מפשר המתמקד בזכויות משפטיות, בהערכה ובהשגת פשרות.

התפקידים החדשים מביאים עמם דילמות ואתגרים חדשים. לדוגמה:

שופט בתפקיד מכריע לא ייפגש עם בעל דין בנפרד. מה צריך להיות הכלל לגבי שופט הפועל בתפקיד גישורי/מקדם פשרה?

עו"ד מייצג צד בבית המשפט "בנאמנות ומסירות" תוך הסתרת מידע, ניפוח דרישות, והשחרת היריב. מה צריך להיות הכלל לגבי עו"ד המייצג צד בהליך גישור?

עו"ס בתפקיד טיפולי-ייעוצי נותן מענה לצרכים רגשיים, פסיכולוגיים ורווחתיים של המשפחה. לאלו כישורים וכללים מנחים זקוק עו"ס בתפקיד מיישב סכסוך?

הצדדים מצפים מהמגשר-מפשר לחוות את דעתו על מצבם המשפטי. האם הוא רשאי לעשות כן? והאם המגשר-המסייע צריך להיות בעל ידע משפטי בתחום הסכסוך?

לצורך הדיון בשאלות אלו הוזמנו חברות המושב המציגות עולמות תוכן שונים אך משיקים:

ד"ר לימור זר-גוטמן, נציגת האקדמיה - מומחית באתיקה מקצועית של מיישבי סכסוכים; עו"ס יהודית אסף, מנהלת יחידות הסיוע, נפגשת בעבודתה הן עם עורכי-דין המייצגים בהליכי יישוב סכסוכים והן עם עובדים סוציאליים ועורכי דין הפועלים כמיישבי סכסוכים ומקיימים הליכי מהו"ת וגישור; עו"ד מיכל שקד, נציגת הפרקטיקה המתהווה של גירושין בשיתוף פעולה; וגב' כרמלה זילברשטיין, נציגת פרקטיקת הגישור.

ד"ר שפירא ביקש מחברות המושב להתייחס לשתי שאלות מרכזיות:

1. האתגרים והדילמות המרכזיים העומדים בפני מיישבי הסכסוכים בתחומן;

2. השינויים הנדרשים לדעתן במצב הקיים.

ד"ר לימור זר-גוטמן, ראשת המרכז לאתיקה בית הספר למשפטים ע"ש חיים שטריקס, המסלול האקדמי המכללה למנהל

אתגרים ודילמות:

ד"ר זר-גוטמן בחרה לדבר על האתיקה של עו"ד כמייצגים בהליכי גישור. היא ציינה כי לעיתים יש התנהגויות לא אתיות ובלתי ראויות כמו:

1. פניה לגישור רק בשל לחץ של שופט, כשעורך הדין לא מאמין בסיכוי הצלחת הגישור.

2. בהוראת הלכות, פניה לגישור במטרה אחת ויחידה למשוך זמן ולהתיש את הצד השני.

3. סירוב לגישור, או פיצוץ ממניעים "לא כשרים" ורצון לחזור להליך המשפטי האדוורסרי.

4. התנהגויות של הסתרת מידע, תדרוך מגמתי של הלכות, "הקטנת" המגשר ועוד.

5. שימוש במידע שנמסר בתהליך הגישור בהליך המשפטי. מקרה אחר דומה, כאשר צד לא מקיים הסכם – הזמנת מגשר לעדות בהפרת חובת הסודיות (גם שופטים חוטאים בזה, למרות שלא היו מזמינים עו"ד להעיד כי חסיון עו"ד לקוח יותר מוכר להם).

הצעות לשינוי:

1. יש לכתוב קוד אתי לעו"ד שמשותפים בגישורים ולבנות הכשרה מתאימה. מציינת שהייתה ועדה שכתבה קוד אתי לעו"ד שמייצגים בעלי מוגבלות נפשית, וועדה אחרת שכתבה קוד אתי לעו"ד המייצגים בני נוער.

2. כאשר מיישב סכסוכים מבחין בעו"ד שלא מתנהג בגישור באופן ראוי עליו לדבר אתו באופן אישי במיוחד אם התרשם שעורך הדין חדש בתחום של ייצוג בגישור. להערכתה עורכי דין רבים אינם מכירים את כללי פרקטיקת הגישור ויש צורך בהסברים על הסודיות, החיסיון ועוד.

3. אולי כדאי להכניס להסכם הכניסה לגישור את הציפיות מעורכי הדין מייצגים, כפי שנעשה בהסכם טרום הגישור עם הצדדים בגישור.

4. מציעה לבנות עבור עורכי הדין לומדה למחשב על תהליך הגישור ותפקידם במהלכו ולחייב כל עורך דין המייצג בגישור לבצע את הלומדה. זה ילמד אותם את הכללים עליהם חובה להקפיד במהלך הגישור.

עו"ס יהודית אסף, מנהלת ארצית יחידות הסיוע

החוק שנכנס לפני שלוש שנים לגיוס הפונים להליכים משפטיים לגירושין לתהליכים חלופיים לפתרון וליישוב סכסוכים יוצר שינוי חברתי. מתוך 24,000 בקשות בשנה ליישוב סכסוכים, בוחרים כ-42 אחוזים ביישוב סכסוכים בדרכים חלופיות. עם שינוי החוק הצטרפו ליחידות הסיוע עו"ד. הפגישה הראשונה נועדה לאבחון בכלים טיפוליים ולכן היא נעשית על ידי עו"ס. העו"ס בוחן עם הצדדים האם יש מקום בפגישה שניה עם עו"ד מטעם היחידה, אפשרי גם יחד עם עו"ד המייצגים את הצדדים במידה ויש כאלו, או לחילופין האם יש מקום להמשיך בכיוון טיפולי במסגרת ארבע פגישות על מנת להגיע למצב שיקדם מו"מ וגישור. יש מקרים שבהם יוצע לצדדים לפנות לתהליך טיפולי עמוק יותר.

אתגרים ודילמות:

1. החוק מחייב התייצבות לפגישה ראשונה ונתקל בהתנגדות בהעדר הסברה מספקת של משרד הרווחה, מצב שאפשר הטבעת המונח "גישור חובה".

2. המופנים מגיעים במצב של חרדה, כעס ונקמנות המהווים תשתית לתביעות הדדיות ותהליכים משפטיים, ועל עו"ס יחידות הסיוע לסייע לצדדים לקבל את יתרונותיו של התהליך ליישוב הסכסוך, תוך התייחסות טיפולית לאותן רגשות.

3. יש צורך להתמודד עם ציפיות שאינן תואמות את המטרה: חלק מהמופנים מצפים לקבל יעוץ משפטי בזמן שתפקידם של עו"ד ביחידות הסיוע הוא לתת מידע ולא יעוץ. חלק מצפים להגיע להסכם חתום וזו גם אינה מטרת החוק. המקרים בהם מתנהל הליך גישור ו/או גיבוש הסכם ביחידת הסיוע הם מקרים מיוחדים, כמו הורים בעלי צרכים מיוחדים, או להורים לילדים בעלי צרכים מיוחדים.

4. דילמות המתעוררות סביב סיטואציות כאשר בני זוג מגיעים להסכם מחוסר הבנה או מתוך רצון לסיים את התהליך הקשה בכל מחיר, וההסכמות או חלקן נתפסות על ידי העו"ס כעלולות לפגוע בצרכי הילדים או במי מהצדדים להסכמות. עד כמה להתערב? דוגמה נוספת: כאשר מתקיימת שמיעת ילדים ונאמרים דברים אשר חשוב לתת להם מקום בתהליך אותו עוברים ההורים, האם להשתמש בדבריו של הילד למרות שלא נתן רשות לכך? כיצד? (שמיעת ילדים היא הליך חסוי והמידע המועבר להורים מותנה בהסכמת הילד)

5. עו"ד התחילו בהתנגדות גדולה לחוק ה"גישור חובה" עם כניסתו והדילמה היא כיצד לפצח את ההתנגדות הזו. עם זאת מציינת שעם הזמן חלק מעורכי הדין עוברים תהליך של הפנמה שגם כך הם יכולים לתרום לקידום לקוחותיהם.

הצעות לשינוי:

1. בנושא אי התייצבות לגישור – למרות החובה על פי החוק עדיין כ-30 אחוזים פותחים תיקים בערכאות השיפוטיות ומופנים ליחידות הסיוע ובכל זאת אינם מתייצבים לפגישה. החוק מאפשר לקנוס אולם כמעט ולא משתמשים בזאת. ישנם שופטים הסבורים כי אם הסתיימה תקופת עיכוב ההליכים ניתן להגיש בקשות ולהתקדם להליך משפטי ויש המחזירים את הצדדים להליך ישוב הסכסוך ביחידת הסיוע.

2. קידום רשימת המגשרים נמצא בתהליכי עבודה לפי תקנות הכנסת ויהיו שם מנגנוני פיקוח.

3. יש חשיבות לשילוב בין עו"ד למטפל בתהליכי גישור. ברשימת המגשרים הזמנית יש עו"ד רבים המומחים בתחום, אך אין זה מתפקידם או בתחום המומחיות שלהם לתת מענה לצרכי הילדים בתהליך. במקרים בהם עולה הצורך, חשובה נוכחות מטפל שישמיע את קול הילד ויזהה את צרכיו בנושאים הרלוונטיים, כמו גם האם יש לילד צורך בעזרה טיפולית.

4. נושא החיסיון בתהליך הפגישות הוא קריטי להצלחת התהליך, ומאפשר לצדדים חופש לדבר. יחד עם זאת, מתעורר קושי כאשר מזוהים מצבים הפוגעים בילד, אך לא עונים לקריטריונים של חובת דיווח, ולעו"ס יחידת

הסיוע אין אפשרות להתריע בפני בית המשפט/בית הדין מפאת חובת החיסיון. רק במקרה של ילדים בסיכון העו"ס מחויבים בחובת דיווח.

עו"ד מיכל שקד, מגשרת ועו"ד לגירושין בשיתוף פעולה

השיטה לגירושין בשיתוף פעולה ("גשת"פ") עדיין חדשנית ומשלבת את העולם המשפטי עם העולם הטיפולי והכלכלי. כ- 400 אנשי מקצוע הוכשרו בשיטה מאז 2009. בשנת 2016 הוטמעה השיטה בחוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה כחלק מהאפשרויות הקבועות בתקנות, ואליהן ניתן להפנות מתגרשים מטעם יחידות הסיוע. בתהליך גשת"פ כל צד מיוצג ע"י עו"ד, המשתפים פעולה עם מטפלים משפחתיים וכלכלנים לפי הצורך, הכל לטובת הילדים והמשפחה ותוך מתן מענה לכל צרכיהם. קיימת הסרת חיסיון בין כל המשתתפים ועו"ד המייצג צד בתהליך מנוע מלייצג אותו בבית המשפט במידה והתהליך נכשל. מכירים בכך שגם כשהזוגיות מסתיימת המשפחה אמורה להמשיך לתפקד כאשר יש ילדים.

אתגרים ודילמות:

1. למרות שבבסיס העבודה בגשת"פ קיימים שיתופי פעולה בין אנשי המקצוע ויש צורך מהותי בשיתופי פעולה בין הדיסציפלינות השונות לפי שיטת הגשת"פ, יש בארץ חוסר יכולת לנהל פרקטיקה יחד עם עוד גורמי מקצוע אחרים שיתנו מגוון שירותים של יעוץ כלכלי, טיפולי ומשפטי במסגרת מרכזים, זאת מאחר ועל פי חוק לשכת עו"ד עו"ד אינו יכול להיות שותף עם בעלי מקצוע שאינם עו"ד. כתוצאה מכך, קשה מאד להטמיע את השיטה, והארגון הארצי של גירושין בשיתוף פעולה אף מדווח כי יחידות הסיוע מפנות מתגרשים לשירותים ציבוריים של גשת"פ, שם יושבים מטפלים וגם עורכי דין, ולא לשוק הפרטי.

2. העולם השיתופי עדיין מהווה נטע זר בתחום דיני המשפחה, בהעדר אג'נדה חינוכית מספקת. אין קורסי חובה באקדמיה לניהול מו"מ שיתופי ולעריכת דין שיתופית. גם בלשכת עוה"ד רוב ההכשרות וההשתלמויות נועדו להגביר את יכולות הליטיגציה האדברסרית והידע לטובת ניהול הליכים בבית המשפט. אין מספיק תכנים לגבי האופציה השיתופית ושימוש ביכולות המשפטיות לעשיית שלום, אפילו לא בתחום דיני המשפחה, שם מדובר בדיני נפשות.

הצעות לשינוי:

1. הטמעת ישוב סכסוכים והגישה השיתופית במסגרת קורסי חובה באקדמיה בתואר ראשון, מעבר לקורסי הבחירה הקיימים, במטרה לחנך לישוב סכסוכים כדרך המלך בעולם המשפט. הכנסת קורס בחירה בנושא גשת"פ.

2. שימת דגש על למידת דרכים לפתרון סכסוכים במסגרת השתלמויות וכנסים בלשכת עורכי הדין. הכנסת הרצאה על ישוב סכסוכים בכל כנס, בכל השתלמות, ובכל תחום משפטי. הכשרת עורכי דין בתחום גשת"פ על בסיס קבוע, כפי שנעשה בגישור.

3. עריכת שינוי חשיבתי בלשכת עורכי הדין תוך התאמת חוק הלשכה והכללים לאופציה של שיתופי פעולה בין דיסציפלינות שונות, באופן שיוכנסו חריגים שיאפשרו עבודה של עורכי דין בשיתוף פעולה עם מטפלים וכלכלנים כדי להיטיב עם משפחות.

4. עריכת בירור מול יחידות הסיוע, בשאיפה ללמוד מה מונע מהם לעבוד עם אנשי מקצוע פרטיים מתחום הגשת"פ, ליישם את התקנות ולהפנות משפחות להליכי גשת"פ, לשתף פעולה לא רק עם עיריות ושירותים ציבוריים שהם חשופים לכשעצמם, אלא גם עם הארגון הארצי שהוא הארגון הישראלי לגירושין בשיתוף פעולה שמאגד את כלל העוסקים בתחום.

5. עריכת השתלמויות חובה קבועות לשופטים ודיינים בתחום ישוב הסכסוכים, והכרת עולם המשפט השיתופי.

6. הסברה רחבה לציבור של מהות הליך הגשת"פ וישוב סכסוכים בכלל, והכרת האופציות העומדות בפניהם בעת משבר / סכסוך.

7. חקיקת חוק וכללי אתיקה לשיטת הגשת"פ, במסגרת שיתוף פעולה של הארגון הארצי לגירושין בשיתוף פעולה עם מערכת המשפט כולה, מומחים לאתיקה, לשכת עורכי הדין והמחוקק.

גב' כרמלה זילברשטיין, מגשרת רכזת פורום האתיקה למגשרים

גב' זילברשטיין הציגה שאלות ודילמות מרכזיות שהגיעו לפתחו של פורום האתיקה. חלקן ניתנות לעיון בספר שערכה עם ד"ר עומר שפירא **אתיקה של גישור: קודים אתיים והתמודדות עם דילמות** (מאגנס, 2018) והאחרות ניתנות לעיון **באתר פורום האתיקה**.

זילברשטיין מנתה מס' דילמות והרחיבה בנושאים הבאים:

1. **הזמנת מגשר לעדות** – יותר ויותר מזמנים מגשרים לעדות בבית המשפט. בעיקר בתחום המשפחה. מה רשאי מגשר לומר במידה ובית המשפט אינו מאפשר לו להשתחרר מזימונו להעיד? זילברשטיין מתארת מקרה ששניים לאחר שהגישור הסתיים בהצלחה בהסכם המגושרים דרשו מהמגשרת להגיע ולהעיד לגבי למרות שהתחייבו בהסכם הכניסה לגישור כי לא יעשו זאת. השופטת במקרה זה מנעה את זימון המגשרת לעדות, וטענה כי החיסיון נועד לאפשר לצדדים להתבטא באופן חופשי ולקדם הסכמות ונועד לדאוג שהליכי הגישור לא ישמשו לאחר מכן חלק מההליכים המשפטיים בין הצדדים, אך התירה לצדדים לקבל לידיהם מסמכים שהיו ברשות המגשרת. במקרה אחר השופטת תהתה אם החיסיון שייך למגשרת, או לצדדים. היא בקשה מהמגשרת להביא בפניה מאמרים וטיעונים המחזקים את סירובה להעיד בנושא. המגשרת נעזרה בפורום האתיקה ובחוות הדעת של פורום האתיקה לצורך כך.

2. **נושא השיווק** – יותר ויותר מגשרים מציעים לצדדים לשלם על פי הצלחת התהליך להביא להסכם ביניהם. הבעיה היא אתית והמגשר עלול להתפס כמי שלא היה נייטרלי ושאלף להגיע להסכם בכל מחיר.

3. **הקלטה בגישור** - האם מותר למגשר להקליט בזמן הליך הגישור? האם מותרת הקלטה לצדדים? מהן הדילמות? פורום האתיקה כתב על כך חוות דעת (ראו מקרה 1/2016 כאן: <https://mediatorethics.com/mediator-ethics-opinion-1-2016/>)

4. **תחום ההתחדשות העירונית** – (תמ"א 38 ופינוי בינוי) תחום הדורש גישור רב צדדים ומורכב. לעיתים הגישור ממומן על ידי היזם. האם זה תקין? גישור רב צדדים מצריך מיומנות של המגשרים והמגשרות והיערכות מיוחדת בזירה מרובת אינטרסים. עבודה מול הרשות, מול היזם, מול אנשי מקצוע בתחומי התכנון והבניה וכו'. קבלת אישור לפרוייקטים הללו הפכה לדרישת חובה מצד הרשות להתחדשות עירונית ומלווה בחוק שנוצר על מנת למנוע מצבים של קומבינות שנעשות על גבם של הדיירים. התהליך מלווה ברשימת כללים ותנאים שעל המגשרים להכיר וללמוד ואולי לבצע יחד עם הדיירים, להבין את הצרכים, על מנת לשמור על זכויותיהם ולדאוג לחובת השקיפות. לדוגמה לדילמה שקשורה בתחום ההתחדשות העירונית ונידונה בפורום האתיקה ראו מקרה 9/2018 הזמין לעיון באתר כאן: <https://mediatorethics.com/opinion-9-2018/>.

הצעות לשינוי:

1. תיקון בחוק לגבי אי הזמנת מגשר להעיד. השתלמויות בנושא לשופטים מטעם הנהלת בתי המשפט.
2. בנושא שיווק ותמחור הגישור על פי התוצאה – יצירת רגולציה בנושא וקוד אתי שמגביל זאת.
3. יצירת השתלמויות בתחום הגישור בקהילה ובגישור רב צדדים בנושא התחדשות עירונית.
- 4 חשוב שיהיה ביטוח אחריות מקצועית למגשרים. היום לרוב המגשרים אין ביטוח מפני תביעות.
5. הקוד האתי שפותח בפורום האתיקה בקרית אונו ואומץ על ידי כל מרכזי הגישור והדיאלוג בקהילה בארץ ובשיתופם וגם על ידי לשכת המגשרים בישראל, מצוי באתר של פורום האתיקה למגשרים. בנוסף מוצעת שם אמנה למי שמתחייב להשתמש בקוד (<https://mediatorethics.com/mediatorscodeofethicscharter/>). חתימה על האמנה והצבתה במשרד עורכי דין ומגשרים תגביר מודעות ואמינות לקהל המגושרים המגיע לפתחם.

5. כשגישור בקהילה מגיע מטעם בית המשפט לתביעות קטנות לא גובים מהצדדים שכ"ט, בניגוד למגושרים המגיעים מהקהילה. לדעתה אחרי שנים של פיילוט הגיע הזמן להשוות בין כל המגושרים הפונים והמופנים

למרכזי הגישור בקהילה ולגבות שכ"ט שווה מכולם. שכר הטרחה ישמש את פעילותם של מרכזי הגישור לצורך פיתוח ולהכשרות מקצועיות עבור המגשרים שפועלים גם בהתנדבות מלאה.

* * *

סיכמה וערכה מיכל הדני אורבך, פורום האתיקה למגשרים

הסיכום הועבר לעיון והערות הדוברים במושב ומועלה לאתרי האינטרנט של המרכז למשפט שיתופי וטיפול ופורום האתיקה למגשרים באישורם.